

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

DE ORDINIBVS ECCLESIASTICIS.
DISTINCT. XXIV.

Nunc ad considerationem sacræ ordinationis accedamus. Septem sunt spiritualium officiorum gradus siue ordines, sicut ex sanctorum patrum dictis aperte traditur, & capitis nostri, scilicet Iesu Christi exemplo monstratur: qui omnium officia in semetipso exhibuit, & corpori suo, quod est ecclesia, eosdem ordines obseruandos reliquit. Septem autem sunt, propter septiformem gratiam S. Spir. cuius qui non sunt participes, ad gradus ecclesiasticos indignè accedunt. Illi vero in quorum mentibus diffusa est septiformis gratia Spir. S. cum ad ecclesiasticos ordines accedunt, in ipsa spiritualis gradus promotione ampliorem gratiam percipere creduntur.

Quales assumendi sunt ad clerum.

*Clemens Pa.
epist. 2. ad
Iacobum.*

*Isid. c. 18. lib.
7. Etym.*

Tales autem ad mysterium spirituale eligendi sunt clerici, qui dignè possint dominica sacramenta tractare. Melius est enim Episcopo paucos habere ministros, qui possint dignè opus Dei exercere: quam multos inutiles, qui ordinatori graue onus inducant. Tales n. decet esse ministros Christi, qui septiformis gratia Spir. S. sint decori: eorum doctrina & conuersationis forma, eadem gratia in aliis transfundatur, ne coelestes margaritas spiritualium verborum officiorumq; diuinorum sordidæ vitæ pedibus conculcent. In sacramento ergo septiformis spiritus septem sunt gradus ecclesiastici, scilicet Ouitarij, Lectores, Exorcistæ, Acolyti, Diaconi, Subdiaconi, Sacerdotes: omnes tamen clerici vocantur, id est, sortiti. Corona enim signaculum est, quo signantur in partem sortis ministerij diuini. Corona regale decem significat: quia seruire Deo regnare est. Vnde ministri ecclesiæ, reges esse dicunt, vt se & alios regant: quibus Petrus ait, Vos estis genus electum, regale sacerdotium.

erdotium, &c. Summitas capitis desuper nuda-
 tur, vt eorū mens ad Dñm libera monstretur, quæ
 reuelata facie gloriam Dei cōtempletur. Summi-
 tas enim capitis est eminentia mentis. Denudatio
 capitis est reuelatio mentis. Clericus enim secre-
 torum Dei non ignarus esse debet. Tondentur et-
 iam capilli vsq; ad reuelationem sensuum, sc. ocu-
 lorum & aurium: vt vitia in corde & opere pullu-
 lantia doceantur præcidenda, ne ad audiendum
 & intelligendum verbum Dei præpediatur mens,
 pro quo seruato reddetur in excellis corona. Ton-
 suræ a. ecclesiasticæ vsus à Nazareis exortus vide-
 tur: qui prius crine seruato, deinde ob vitæ conti-
 nentiam caput radebant, & capillos in igne sacri-
 ficij ponebant. Hinc vsus inoleuit, vt qui diuinis
 cultib. mancipantur, quasi Nazarei, i. sancti, crine
 posito inueniantur. Sicut ad Ezechiel. dicitur. Fili
 hominis sume gladium acutum, & duc super ca-
 put tuum & barbam. In Actib. etiam Apost. Priscil-
 lam & Aquilam hoc fecisse legimus. Paulus quoq;
 & alii quidam discipuli Christi hoc fecerunt. Re-
 cte ergo in quibuslibet gradibus constituti, clerici
 vocantur, quorum nomina & rationes nominum
 Isidor. exponens. ait. Cleros & clericos hinc appel-
 latos esse credimus, quia Matthias electus est sor-
 te: quem primum per Apostolos legimus ordina-
 tum. Cleros enim Græcè, Latinè fors vel hæredi-
 tas dicitur. Ideo ergo dicti sunt clerici, quia sunt
 de sorte Domini, vel quia Deum patrem habent.
 Generaliter verò clerici nuncupati sunt omnes,
 qui in ecclesia deseruiunt: quorum gradus & no-
 mina sunt hæc. Ostiarius, Lector, &c.

De Ostiariis.

Ostiarij iidem & ianitores sunt, qui in veteri te-
 stamento electi sunt ad custodiam templi, vt non
 ingrederetur in illud immundus. Dicti a. ostiarij,
 eo quod præsent ostijs templi. Ipsi enim tenentes

Eff 4

cla-

Raban. c. 4.
 lib. 1. de in-
 stitutione
 clericorum.
 1. Petri 2. 6
 2. Cor 3. d

Num. 6.

Ezech. 5.

Act. 18. c
 1. Cor. 11. c

Isido. in l. 7
 etym. c. 12.

clauē, omnia intus & extra custodiunt: atq; inter bonos & malos habentes iudicium, dignos recipiunt, indignos respuunt. Vnde & eis cum ordinatur, clauēs ecclesię dantur ab Episc. Et dicitur eisdem. Sic agite, tanquam rationē Deo reddituri pro rebus quę clauibus istis recluduntur. Hoc officium Dñs in sua persona suscepit, quando flagello de funiculis facto vendentes & ementes eiecit de templo. Ipse enim se ostium significans dicit, Ego sum ostium, per me si quis introierit, saluabitur, & ingredietur & egredietur, & pascua inueniet.

De Lectoribus.

Secundus est gradus Lectorum. Lectores à legendo, sicut psalmistę à psalmis canendis, vocati sunt. Illi n. prædicant populis quid sequantur: isti cantant & excitant ad compunctionē animos audientium: licet quidā lectores ita miserabiliter pronuntiant, vt quosdā ad luctum & lamentationē compellant. Idē etiam pronuntiatores vocantur, qui porrò ante nuntiat: quia tam erit clara eorū vox, vt etiā longē positorum aures adimpleat. Ad Lectorē a. pertinet lectiones pronuntiare, & ea, quę Prophetę vaticinauerunt, populis prædicare: vt iam ex officio in ecclesia legat prophetias & lectiones. Vnde & ei vidente populo, traditur ab Episc. codex diuinarum lectionum, & dicitur. Accipe, & esto verbo Dei relator: habitur⁹ si fideliter impleueris officium, parē cum his, qui benē verbum Dei ministrauerunt. Qui ad hunc gradū puehitur, literarū sc. etiā debet esse instruct⁹, vt sensum verborum intelligat, vim accentuū sciat, distinctē legat: ne confusione plationis intellectū auditorib. auferat. Attēdat quid indicatiuē, quid interrogatiuē sit intelligēdum. Vbi sit in oratione faciendā distinctio. Hęc n. malē seruata, intellectū turbant, & alios ad risum prouocant. Aurib⁹ & cordi consulere debet vox lectoris. Hoc officium impleuit

Cap. 6. concil. Carth. 4.

Ioan. 2. c

Ioan. 10. b

Isidor. ad finē c. 12. li. 7. etymol.

Idem dist. 25. s. Perlectis.

Dist. 23. cap. Lector.

Luca 4. c

Chri
perio
Dom
ligi,
verb
tium
Clan

Te
Gra
cant
eos,

mini
Exor
nere,
nos i

ritur
& m
de co
non

cum
exor
pote

vel c
quar
mut

cēs n
dior

fiten
piat.

mon
vider

cizar
sis co
ti Ex
Euar
filii v

Chri

Christus cum in medio Seniorum librum Esaię aperiens, distinctè ad intelligendum legit, Spiritus Domini super me, &c. Ex quo lectorib. datur intelligi, quia gratia spirituali clarere debent, qui aliis verbum Dei annuntiant Hic ordo formam & initium à prophetis accepisse videtur: quib. dicitur, Clama, ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam. *Esa. 58. 1.*

De Exorcistis.

E

Tertius est ordo Exorcistarum. Exorcistæ a ex Græco in Latinum adiurantes vel increpâtes vocantur. Inuocant n. super catechuminos, & super eos, qui habent spiritum immundum, nomen Domini adiurantes per eum, vt egrediatur ab eis. Ad Exorcistam pertinet exorcismos memoriter retinere, manusq; super energuminos, & catechuminos in exorcizâdo imponere. Debet a habere spiritum mundum, qui spiritib. immundis imperat: & malignum expellere de corde suo, quę expellit de corpore alieno: ne medicina quã alii facit, sibi non profit & dicatur eis; Medice cura te ipsum. Hic cum ordinâtur, accipiunt de manu Episcopi librũ exorcismorum: & dicitur eis. Accipite, & habete potestatem imponendi manus super energuminos vel catechuminos. Hoc officio vsus est Dominus, quando saliuã suã tetigit aures & linguã surdi & muti, dicēs: Effeta, quod est Adaperire: per hoc docēs nos spiritualiter debere aperire aures precoriorum hominum ad intelligendũ, & ora ad confitendum: vt pulso dæmone, Spir. S. fas suum recipiat. Hoc etiam officio vsus est Christus, cum demoniacos multatos sanauit. Hic ordo à Salomone videtur descendisse: qui quendam modum exorcizandi inuenit, quo dæmones adiurati ex obsessis corporibus pellebantur. Huic officio mancipati Exorcistæ vocati sunt. De quibus Christus in Euangelio, Si ego in Beelzebub eiicio dæmonia: filii vestri, scil. Exorcistæ, in quo eiiciunt?

Fff 5

De

De Acolytis.

Isidor. lib. 7. etym. cap. 12. Quarto loco succedunt Acolyti, Acolyti verò Græcè Latinè ceroferarij dicuntur, à deportandis cereis, quando legèdum est Euangeliū vel sacrificium offerèdum. Tunc n. accenduntur luminaria & deportantur ab eis: nō ad effugādas aeris tenebras, cum soleo tēpore rutilent, sed ad lignum laticitiz demōstrandum: vt sub typo luminis corporalis, illa lux ostēdatur, de qua legitur, Erat lux vera quæ illuminat omnē hominē venientē in hunc mundum. Ad Acolytū pertinet, præparatio luminarium in sacrario. Ipse cereū portat, ipse vrceolū cū vino & aqua suggesta, pro eucharistia, subdiaconis præparat. Hi cum ordinantur, cum edocti fuerint ab Episcopo, qualiter in officio suo agere debeant, ab archidiacono accipiunt candelabrum cum cereo, & vrceolū vacuum. Hoc officium Dñs se habere testatur dicens, Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris. Huius officii formam illi gerebant in veteri testamento, qui lucernas candelabri cōponebant, & accendebant igne cœlesti, ad illuminandas tenebras aquilonares.

De Subdiaconis.

Isid. cap. 12. lib. 7. etym. Quintus est ordo Subdiaconorum. Græcè Hypodiacones vocātur, quos nos Subdiacones dicim⁹. Qui ideo sic appellantur, quia subiacent præceptis & officiis Leuitarum. Oblationes nam tēplo à fidelibus suscipiunt, & Leuitis superponēdas altaribus deferunt. Hi apud Hebræos Nathinæi vocabantur, i. in humilitate seruiētes. Ad Subdiaconū pertinet, calicē & patenam ad altare Christi deferre & Leuitis tradere, eisq; ministrare. Vrceolū quoque cum aqua mantile, & manutergiū tenere Episcopi & presbyteris & Leuitis, pro lauādis ante altare manibus aquam præbere. His lex continentia imponitur: quia altari propinquantes, vasa corporis & sanguinis Christi portant. Vnde illud implere debent

Con. Carth. 4. cap. 5.

bent, Mundamini qui fertis vasa Dñi. Ad hos etiã *Esa. 52. 4*
 pertinet tantum de oblationib² ponere in altari,
 quãtum sufficere possit populo: nec nõ corporales,
 & pallas, & substratoria lauare. Hi cum ordinan-
 tur, accipiunt de manu Episc. patenam & calicem
 vacuum: ab Archidiacono vero vrceolum cum a-
 qua manili, & manutergium. Hoc officio vsus est *Ioan. 1. 4*
 Dñs, quando linteo se præcinxit, & mittēs aquam
 in peluim, pedes discipulorum lauit, & linteo ter-
 sit.

De Diaconis.

H

Diaconorum ordo sextum tenet locum, propter *Isid. cap. 12. 7*
 senarii perfectionē. Hic ordo in vet. testam. à tribu *lib. 7. etym.*
 Leui nomē accepit vel traxit. Dicuntur n. & Leui. *Num. 3. 4*
 tã Precepit quippe Dñs Moysi, vt post ordinatio-
 nē Aaron & filiorum eius, prorsus trib. Leui ad di-
 uini cultus ministeria ordinaretur, & consecrare-
 tur Dño: & seruiret pro Israel coram Aarō & filiis *Num. 4. 4*
 eius in tabernaculo. Ipsiq; gestaret arcam & taber-
 naculum, & omnia vasa eius: & in circuitu taber-
 naculi excubarēt: & in transportando tabernacu-
 lo ipsi deponerent, rursumq; cōponerent. A 25. an- *Num. 8. 4*
 nis & supra iussi sunt seruire in tabernaculo, quã
 regulã in nouo testam. sancti patres cōstituerunt:
 quia hæc ætas ad ferēda onera est robusta. Leuitã
 ergo ex nomine auctoris vocati sunt. De Leui n.
 Leuitã exorti sunt: à quibus in templo mystici sa-
 cramenti mysteria explebantur. Hi Græcè Diacones,
 latinè ministri dicuntur: quia sicut in sacerdo-
 te cōsecratio, ita & in Diacono ministerii dispen-
 satio habetur. Ad Diaconum pertinet assistere sa- *Dist. 25. caps. Perlecta.*
 cerdotib. & ministrare in omnib⁹ quæ aguntur in
 sacramētis Christi, scil. in baptismo, in chrismate,
 in patena, & calice: oblationes quoque inferre, &
 disponere in altari. Cōponere etiam mensam Do-
 mini & vestire, crucē ferre, & prædicare Euange-
 lium & epistolam ad populum. Nam sicut lectori-
 bus vetus testament. ita Diaconibus nouum præ-
 dica-

Numb. 4. a

Act. 6. b

Apoc. 8. a

1. Tim. 3. a

Con. Carth.

4. cap. 4.

Matth. 11. d

1. Tim. 3. b

Matth. 26. c

Luca 22. d

Isid. 7. etym.

cap. 12.

dicare preceptum est. Ad ipsum etiam pertinet officium precum, & recitatio catechuminum nominum. Ipse premonet aures habere ad Dominum: ipse donat pacem, & ipse annuntiat. Quod a huius ordini à Moysè statutum est, hoc etià in nouo testamento representatur, cum Diacono super laeuum humerum stola ponitur, & casula in die ieiunii cõplicatur, quia quicquid laboris & sustinentiæ in hac vita toleratur, quasi in leua portatur, donec in dextera, i. in æternitate, requies habeatur. Hic ordo ab Apostolis celebrat⁹ est, quãdo (vt legitur in Actib. Apost.) septẽ viros plenos Spir. S. ad hoc officium elegerunt, & oratione præmissa manus eis imposuerunt. Vnde & consuetudo inoleuit, vt in omni matrice ecclesia 7. Diaconos circa Christi aram, quasi 7. columnæ, assistât. Hi sunt 7. angeli, tuba canentes in Apocal. qui quales esse debeant, Apost. docet Timotheo scribens. Hi cum ordinantur, solus Episcopus eis manum imponit: quia ad ministerium applicatur. Ponit eis orariũ, i. stolam, super laeuum humerum, vt per hoc intelligant se accepisse iugũ Domini suauem: quo ad sinistram pertinentia, diuino timori subiiciant. Accipiunt & textũ euangelii, vt intelligant se esse præcones euangelii Christi. Hi a. antequam ordinentur, probentur, vt docet Apost. & sic ministrent, nullum crimen habentes. Hoc officio vsus est Christus, quando post cœnam sacramentum carnis & sanguinis discipulis dispensauit, & quando Apostolus dormientes ad orationem excitauit dicens, Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem.

De Presbyteris.

Septimus est ordo Presbyterorum. Presbyter Græcè, Senior interpretatur Latine. Non modo pxtate vel decrepita senectute, sed propter honore & dignitatẽ quam acceperunt, presbyteri nominantur: qui morum prudentia & maturitate conuersa-

uersationis præcellere debet in populo. Vnde scri-
 ptum est, Senectus venerabilis est, non diuturna, *Sapient. 4. b*
 nec annorum numero cõputata. Cani n. sunt sen-
 sus hominis, & ætas senectutis vita immaculata.
 Ideo a. etiam presbyteri sacerdotes vocatur, quia
 sacrum dant: qui licet sint sacerdotes, tamẽ ponti-
 ficatus apicem non habet sicut Episcopi: quia ipsi
 nec chrismate frontẽ signant, nec paracletũ dant:
 quod solis deberi Episcopis lectio Actuum Apost. *Act. 8. c &*
 demonstrat. Vnde & apud veteres ijdem Episcopi *19. a*
 & presbyteri fuerunt: quia illud est nomen digni- *Isidor. ubi*
 tatis, hoc ætatis. Sacerdotes nomen habent cõpo- *supr.*
 situm ex Græco & Latino, q̄ est sacrum dans, siue
 sacer dux. Sicut n. rex à regendo, ita sacer dos à sa-
 crando dictus est: consecrat n. & sanctificat. Anti-
 stes vero sacerdos dictus est ab eo, quod ante stat,
 primus n. est in ordine ecclesiæ. Ad presbyterum
 a. pertinet sacramentũ corporis, & sanguinis Do-
 mini in altari Dei conficere, orationes dicere, &
 dona Dei benedicere: qui cum ordinantur, iniun-
 guntur eis manus, vt intelligant se accepisse gra-
 tiã consecrandi, & charitatis opera debere exten-
 dere ad omnes. Accipiunt & stolam, quæ vtrunq;
 tenet latus: quia debent esse muniti armis iustitiæ
 contra aduersa & prospera. Accipiunt etiam cali-
 cẽ cum vino, & patenam cum hostiis: vt per hoc
 sciant sese accepisse potestatem placabiles Deo ho-
 stias offerendi. Hic ordo à filiis Aaron sumpsit ini- *Exod. 29. a*
 tium. Summos n. pontifices, & minores sacerdotes
 instituit Deus per Moysen: qui ex præcepto Dei,
 Aaron in summum pontificẽ, filios vero ei⁹ vnxit
 in minores sacerdotes. Christus quoq; duodecim *Matth. 10. c*
 elegit discipulos prius quos & Apostolos vocauit:
 quorum vicẽ gerunt in ecclesia maiores põtifices.
 Deinde alios septuaginta & duos discipulos desi-
 gnauit: quorum vicẽ in ecclesia tenent presbyte- *Luc. 10. a*
 ri. Vnus a. inter Apostolos princeps extitit Petrus: *Matth. 16. c*
 cuius

1. Tim. 3. a

Matth. 27. f

Hebr. 9. c

1. Tim. 3. b.

Act. 6. b

Isid. c. 11. l. 7.

etym.

Ezech. 33. b

cuius vicarius & successor est Pontifex summus. Unde dicitur Apostolicus, qui & Papa vocatur, scilicet pater patrum. Qualis a. eligi debeat presbyter, A. post. scribens Timotheo ostendit, ubi nomine Episcopi presbyterum significat. Hoc a. officio usus est Christus, cum seipsum in ara crucis obtulit, idem sacerdos & hostia: & quando post cenam panem & vinum in corpus suum, & sanguinem commutavit. Ecce de septem ecclesie gradibus breuiter elocuti, quid ad quemquam pertineat insinuauimus. Cumque omnes spirituales sint & sacri, excellenter tamen canones duos tantum sacros ordines appellari censerent. Diaconatus, scilicet, & Presbyteratus: quia hos solos primitiua Ecclesia legitur habuisse, & de his solis preceptum Apostoli habemus. Apostolicum enim in singulis ciuitatibus Episcopos & Presbyteros ordinauerunt. Leuitas etiam ab Apostolis ordinatos legimus: quorum maximus fuit B. Stephanus. Subdiaconos vero & Acolytos procedente tempore Ecclesia sibi constituit.

Quid sit, quod hic dicitur Ordo.

Si autem quaeritur, Quid sit, quod vocatur Ordo? Sanè dici potest signaculum esse, id est, sacrum quoddam, quo spiritualis potestas traditur ordinato, & officium. Character ergo spiritualis, ubi fit promotio potestatis, Ordo vel gradus vocatur. Et dicuntur hi Ordines sacramenta: quia in eorum perceptione res sacra, id est, gratia confertur, quam figurant ea, quae ibi geruntur.

De nominibus dignitatum vel officiorum.

Sunt & alia quaedam non ordinum, sed dignitatum vel officiorum nomina. Dignitatis simul & officii nomen est Episcopus. Episcopatus a. vocabulum inde dictum est, quod ille qui Episcopus efficitur, superintendat, curam, scilicet, subditorum gerens. *quod* enim Graecè, Latine intendere dicitur. Episcopi a. Graece, Latine speculatores interpretantur. Nam

specu-

speculator est præpositus in ecclesia: dicitur eo, quod speculetur atque perspiciat populorum infra se positorum mores & vitam. Pontifex est princeps sacerdotum, quasi via sequentium. Ipse & summus sacerdos nuncupatur: ipse enim. Leuitas & Sacerdotes efficit: ipse omnes ecclesiasticos ordines disponit.

De quadripartito ordine Episcoporum. M

Ordo a. episcoporum quadripartitus est, scilicet in Patriarchis, Archiepiscopis, Metropolitanis, & Episcopis. Patriarcha Græce summus patrum interpretatur: quia primum scilicet Apostolicum tenet locum: ut Romanus, Antiochenus, Alexandrinus: sed omnium summus est Romanus. Archiepiscopus, princeps episcoporum, archos enim Græce, Latine princeps dicitur. Metropolitanæ a. à mensura ciuitatum dicuntur. Singulis enim prouinciis & ciuitatibus præminent: quorum auctoritati & doctrinæ ceteri sacerdotes subiecti sunt. Sollicitudo enim totius prouinciæ, ipsis episcopis commissa est. Omnes autem superius designati ordines, episcopi nuncupantur. Nota quod archiepiscoporum nomine, primates superius significasse videtur, & metropolitanorum, quos nunc archiepiscopos dicimus. Horum a. differentio à gentilibus introducta videtur: qui suos flamines, alios simpliciter flamines, alios archiflamines, alios protoflamines appellabant. Sacerdotes enim gentilium flamines dicebantur, qui habebant in capite pileum, in quo erat breuis virga, desuper habens aliquid lanæ, quod cum per æstum ferre non possent, filum tantum in capite ligare cœperunt. Nudis enim capitibus eis incedere nefas erat. Unde à filo, quo utebantur flamines dicti sunt: quasi flamines. Sed festis diebus filo deposito pileum imponebant pro sacerdotii eminentia. Vates à vi mentis appellati sunt: cuius significatio multiplex est. Modo enim sacerdotem, modo Prophetam, modo Poetam significat. Cantor vero vocatur, qui vocem modum

Isid. cap. 12. lib 7. etym.

Isid. ad fin. cap. 12. lib. 7. etym.

modulatur in cantu. Huius sunt duo genera: Præcentor & succentor. Præcentor, qui vocem præmittit in cantu: Succentor, qui subsequenter canendo respondet. Concenteror a dicitur, quia consonat. Qui a non consonat nec concinit, concenteror non erit. His breuiter tractatis admonedi sunt Christi ministri, quatenus sicut excellunt ordinis dignitate, ita præcelant vitæ sanctitate: & plebs ei commissa, eorumque disciplinis edocta, grante eis obediat, & eorum imitatione de die in diem proficiat, à quibus diuina sacramenta percipiunt, & missarum solennia audiunt.

Missæ autem dicitur, vel quia missa est hostia, eius ius commemoratio fit in illo officio: vnde dicitur. Ite missa est, id est, sequimini hostiam, quæ missa est ad cœlestia, tendentes post eam, vel quia missus cœlestis venit ad consecrandum dominicum corpus: per quem ad altare cœlesti defertur hostia. Vnde & dicitur, Ite Missa est.

DE ORDINATIS AB HÆRETICIS.

DISTINCT. XXV.

Solet etiam queri. Si hæretici ab ecclesia præcisi & damnati possint tradere sacros ordines: & si ab eis ordinati, redeuntes ad Ecclesiæ unitatem debeant reordinari. Hanc questionem perplexam ac penè insolubilem faciunt doctorum verba: qui plurimum dissentire videntur. Videntur enim quidam tradere, hæreticos sacros ordines dare non posse, nec illos, qui ab eis ordinati videntur, gratiam recipere. Dicit enim Innoc. Arrianorum clericos non videri suscipiendos, cum sacerdotij vel ministerij alicuius dignitate: quibus solum baptisma tantum esse permittit, quod in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti percipitur. Dicit etiam eos non posse dare Spiritum sanctum quem amiserunt: & ordinatos ab hæreticis, caput habere vulneratum: & eum qui honorem amiserit

*Innoc. princ.
epist. 18.*

*Alexandro
epif. Antio.
cap. 3.*

*Idem epi. 22.
ad epif. Ma-
ced. ca. 3. 4.*